

Sygn. akt I ACa 54/12

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Barbara Lewandowska
Sędziowie:	SA Ewa Giezek (spr.) SO del. Małgorzata Zwierzyńska

Protokolant: stażysta A. S.

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2012r.

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko T. P.

o wyłączenie współnika

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 10 maja 2011 r. sygn. akt IX GC 15/08

postanawia:

1/ uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie,

2/ zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.910 (dwa tysiące dziewięćset dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

3/ zasądzić od powoda K. K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 750,15 (siedemset pięćdziesiąt i 15/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I ACa 54/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 maja 2011r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wyłączył współnika T. P. z Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego pod numer (...), ustalił cenę przejęcia udziałów współnika T. P. na kwotę 989.066,64zł, nakazał zapłatę ceny przejęcia udziałów współnika T. P. określonej w punkcie drugim wyroku wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 marca 2005r.

do dnia zapłaty w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wywiódł powód, wskazując, że zaskarża wyrok w części, a mianowicie w zakresie punkty drugiego i trzeciego, zarzucił: 1/ naruszenie prawa materialnego art. 267§1 k.s.h. przez oznaczenie terminu zapłaty ceny przejęcia na trzy miesiące od dnia uprawomocnienia się wyroku, podczas gdy termin ten jest nieodpowiedni,

2/ naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na jego treść w postaci art. 233§1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodu z opinii biegłego R. G., w wyniku którego wartość udziałów pozwanego według stanu na dzień doręczenia mu odpisu pozwu została określona na kwotę 989.066,64zł, podczas gdy powinna wynieść kwotę 565.646,60zł,

3/ błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że powód i pozwany zawarli umowę ustną, zgodnie z którą uchwała dotycząca wynagrodzenia powoda miała obowiązywać wyłącznie przez 6 miesięcy, pozwany nie działał na szkodę spółki, rozliczył się z pobranych zaliczek, nie przejął w nieuprawniony sposób dokumentacji spółki i nie dopuścił się jej fałszowania, wartość udziałów pozwanego według stanu na dzień doręczenia mu odpisu pozwu wynosiła kwotę 989.066,64zł, podczas gdy powinna wynieść kwotę 565.646,60zł.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie drugim przez ustalenie ceny przejęcia na kwotę 565.646,60zł i w punkcie trzecim poprzez oznaczenie terminu sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku za zapłatę ceny przejęcia oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Pismem procesowym z dnia 14 maja 2012r. powód cofnął pozew i zarzekł się roszczenia (k. 2177).

Pozwany wniósł o zasądzenie od powoda kosztów procesu za wszystkie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wysokości sześciokrotnej stawki minimalnej, oświadczając, że nie doszło do zapłaty przez powoda ceny za udziały pozwanego (k. 2184).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 203§1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego (§ 2). Generalnie następstwem procesowym cofnięcia pozwu ze skutkiem prawnym jest umorzenie przez sąd postępowania (art. 355 § 1 k.p.c.), zanim jednak sąd umorzy postępowanie z tej przyczyny obowiązany jest z urzędu poddać kontroli skuteczność cofnięcia pozwu. W postępowaniu apelacyjnym przepisy te mają zastosowanie w myśl art. 391§1 k.p.c., nadto stosownie do treści art. 386 § 3 k.p.c. jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie. Każda z przesłanek wymienionych w § 3 art. 386 k.p.c. stwarza bezwzględny obowiązek uchylenia zaskarżonego wyroku.

W okolicznościach niniejszej sprawy rozważenia wymagają dwie kwestie - dopuszczalności cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia z uwagi na moment złożenia tego oświadczenia przez powoda z powiązaniu z zakresem zaskarżenia wyroku apelacją oraz z uwagi na zakres badania przez sąd dopuszczalności cofnięcia pozwu.

W drugiej z podniesionych kwestii należy mieć na uwadze, że sprawa niniejsza jest sprawą gospodarczą. W chwili zamknięcia rozprawy apelacyjnej nie obowiązuje przepis art. 479¹³ k.p.c., uchylony przez art. 1 pkt 46 ustawy z dnia 16 września 2011r. (Dz.U.2011.233.1381) zmieniającej ustawę kodeks postępowania cywilnego z dniem 3 maja 2012r. Jednakże zważywszy na treść art. 9 ust. 1 ustawy zmieniającej ma on zastosowanie w niniejszej sprawie.

Przepis art. 479¹³ k.p.c. mający zastosowanie w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych jest wyrazem woli ustawodawcy, który w sposób znaczący ograniczył sądową kontrolę aktów dyspozycyjnych strony w postaci cofnięcia pozwu. Według bowiem art. 479¹³ § 1 k.p.c., sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są wynikiem niedozwolonych praktyk ograniczających konkurencję lub samodzielność przedsiębiorców, albo gdy wymaga tego ochrona produkcji należytej jakości, a według poprzedniego brzmienia tego przepisu (od 22.10.1997r.) również gdy ta czynność dyspozycyjna jest wynikiem niedozwolonych praktyk monopolistycznych. Żadna z tych okoliczności w niniejszej sprawie nie zachodzi, jako że w niniejszej sprawie stronami procesu nie są przedsiębiorcy (jest nim spółka), a roszczenie powoda zostało zakwalifikowane jako sprawa gospodarcza (i pozostaje nią nadal zgodnie z powołanym przepisem art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011r.) na mocy art. 479¹ § 2 pkt 1 k.p.c.

Reasumując, w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie ma podstaw do zakwestionowania cofnięcia pozwu i zrzeczenia się roszczenia na mocy art. 479¹³ § 1 k.p.c. wobec niezastnienia zawartych w tym przepisie przesłanek.

Rozważenia wymaga zatem dopuszczalność cofnięcia pozwu z uwagi na to, że ta czynność dyspozytywna powoda może nastąpić do uprawomocnienia się wyroku sądu I instancji, w sytuacji, gdy cofnięcie pozwu nastąpiło w postępowaniu apelacyjnym przed rozprawą apelacyjną i wydaniem wyroku przez sąd drugiej instancji.

Co do zasady z art. 363 § 3 wynika, że w przypadku gdy zaskarżono tylko część orzeczenia, staje się ono prawomocne w części pozostalej z upływem terminu do zaskarżenia, chyba że sąd drugiej instancji może z urzędu rozpoznać sprawę także w tej części. Zaskarżenie części orzeczenia może nastąpić tylko w przypadku, gdy rozstrzygnięcie ma podzielny charakter. W przypadku gdy orzeczenie zawiera kilka rozstrzygnięć o autonomicznym charakterze, zaskarżenie może dotyczyć tylko niektórych z nich. Odzwierciedla to w szczególności regulacja art. 368 § 1 pkt 1, z którego wynika, że apelacja powinna wskazywać, czy wyrok jest zaskarżony w całości, czy w części. W pewnych przypadkach jednak, ze względu na ścisły związek pomiędzy poszczególnymi rozstrzygnięciami zawartymi w orzeczeniu nawet zaskarżenie orzeczenia w części musi pociągać za sobą skutki w zakresie pozostałych rozstrzygnięć. Typowym przykładem zasady integralności wyroku jest wyrok rozwodowy. Odnosząc te rozważania do okoliczności niniejszej sprawy należy wskazać, że powód w apelacji oznaczył zakres zaskarżenia w ten sposób, że wskazał na punkty trzeci i czwarty wyroku, nie wskazał natomiast punktu pierwszego w którym sąd I instancji wyłączył wspólnika T. P. z Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P..

Tak wskazany zakres zaskarżenia nie pozwala jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego na przyjęcie, że wyrok Sądu Okręgowego nie został zaskarżony w całości. Ustalenie bowiem ceny przejęcia udziałów wyłączonego wspólnika i terminu w jakim ma nastąpić ziszczenie obowiązku zapłaty ceny przejęcia udziałów jest integralną częścią wyroku wyłączającego wspólnika spółki na mocy art. 266 k.s.h. Powyższa wykładnia wynika z treści art. 267 k.s.h. stanowiącego, że orzekając o wyłączeniu wspólnika sąd wyznacza termin w ciągu którego wyłączonego wspólnikowi ma być zapłacona cena przejęcia wraz z odsetkami. Tak więc skierowanie zarzutów apelacyjnych przeciwko każdemu z niezbędnych elementów rozstrzygnięcia określonych w art. 267§1 k.s.h. oznacza zaskarżenie wyroku w całości. Kwestia podzielenia treści rozstrzygnięcia na poszczególne punkty wyroku jest w ocenie Sądu Apelacyjnego jedynie zabiegiem o charakterze technicznym, redakcyjnym, poprawne byłoby również orzeczenie rozstrzygające co do meritum w jednym punkcie. Kwestie redakcyjne nie mogą zaś decydować o zakresie zaskarżenia.

Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego, skoro powód zaskarżył wyrok w całości, to był uprawniony do cofnięcia pozwu i zrzeczenia się roszczenia w postępowaniu apelacyjnym.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 386 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i postępowanie w sprawie umorzył.

Zważywszy na złożony wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów procesu za wszystkie instancje i treść złożonego oświadczenia że powód nie spełnił nieprawomocnego wyroku w zakresie zapłaty ceny udziałów pozwanego na mocy

art. 203§ 2 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. powód jest zobowiązany do zwrotu pozwanemu kosztów procesu i poniesienia kosztów sądowych, które nie zostały uiszczone. Sąd Apelacyjny nie znajduje żadnych podstaw do nieobciążania powoda kosztami procesu. Ustalając wysokość kosztów niniejszego procesu Sąd Apelacyjny miał na względzie, że strona wygrywająca proces (a za taką należy uznać pozwanego) ma prawo żądać również zwrotu kosztów postępowania incydentalnego, jeżeliłoży odpowiedni wniosek, a zasada, że w razie niezłożenia przez stronę wniosku o przyznanie kosztów roszczenie o zwrot kosztów wygasa obowiązuje również w postępowaniu zażaleniowym. Odnośnie natomiast postępowania apelacyjnego, liczba "spraw apelacyjnych" jest uzależniona od okoliczności sprawy, nie zawsze bowiem dwukrotne orzekanie przez Sąd Apelacyjny oznacza że były dwie sprawy apelacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2011r., IV CZ 109/10, LEX nr 811874).

W toku niniejszego procesu doszło do wszczęcia dwóch spraw apelacyjnych - I ACa 945/07 i I ACa 54/12, w obu postępowaniach apelacyjnych pozwany złożył odpowiedź na apelację, w której domagał się zasądzenia od powoda kosztów postępowania apelacyjnego (k. 792 i 2126). Sąd Apelacyjny oparł orzeczenie o kosztach obu postępowań apelacyjnych na treści art. 98§3 k.p.c. w zw. z § 11 pkt 22 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348), ustalając je w kwocie po 270 zł. za każde z nich, nie znajdując podstaw do ich podwyższenia z uwagi na czas trwania postępowania apelacyjnego czy też nakład pracy pełnomocnika pozwanego. Łącznie zatem koszty zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym wyniosły 540zł.

W postępowaniach incydentalnych należny pozwanemu zwrot kosztów wyniósł kwotę 210zł.

W sprawie I ACz 2131/05 (k. 369, k. 377) wywołanej zażaleniem pozwanego została uiszczona opłata od zażalenia w kwocie 160 zł, jednakże brak w zażaleniu wniosku o zasądzenie od powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

W sprawie I ACz 922/06 (k. 584, k. 607) wywołanej zażaleniem pozwanego, została uiszczona opłata od zażalenia w kwocie 160 zł, pozwany nie złożył wniosku o zwrot kosztów.

W sprawie I ACz 1190/08 (k. 989, k. 1030), toczącej się wskutek zażalenia pozwanego, została uiszczona opłata od zażalenia w kwocie 30 zł, w zażaleniu został złożony wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sprawa I ACz 1511/11 (k. 2102, 2110) była wywołana zażaleniem powoda na odmowę zwolnienia od opłaty od apelacji.

Zatem pozwany może domagać się zwrotu opłaty w kwocie 30zł oraz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie zażaleniowe w sprawie I ACz 1190/08. Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w tym postępowaniu w kwocie 180zł na mocy art. 98§3 k.p.c. i § 11 pkt 22 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348).

Uwzględniając wniosek pozwanego o zwrot kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji Sąd Apelacyjny miał na uwadze skomplikowany pod względem faktycznym i prawnym charakter sprawy, znaczny nakład pracy pełnomocnika pozwanego wyrażający się w stawiennictwie i udziale w czynnościach procesowych na rozprawach oraz sporządzaniu pism procesowych, a nadto długotrwałość postępowania, uzasadniające maksymalne podwyższenie stawki minimalnej przewidzianej w kwocie 360zł w § 11 pkt 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348) i na mocy art. 98§3 k.p.c., § 11 i § 2 ust 2 powołanego rozporządzenia zasądził od powoda na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 2.160zł, czyli sześciokrotność stawki minimalnej.

Zatem żądanie pozwanego zasądzenia od powoda zwrotu kosztów procesu zostało uwzględnione do kwoty 2.910zł.

Stosownie do treści art. 93 ust 2 i art. 116 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 750,15zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postaci wydatków na opinie biegłych, wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa. Biegłym wydającym opinię w niniejszej sprawie prawomocnie przyznano wynagrodzenie w kwotach:

- 4 970, 16 zł + 71, 15 zł (k. 1301)

- 191, 16 zł (k. 1451);

- 3 147, 42 zł (k. 1595),

- 1748,56 zł (k. 1775),

- 621, 70 zł (k. 1952)

łącznie w kwocie 10 750, 15zł.

Powód uiścił łącznie zaliczki na koszty opinii biegłych w kwocie 1000 zł (k. 1192, 1503 i 1945), zatem pozostaje do zapłaty kwota 750,15 zł.

Należy dodać, że z zaliczek uiszczonych przez powoda rozliczono jedynie kwotę 5.621,70zł, a część ostatniej zaliczki w kwocie 4.378,30zł nie została rozliczona, ale nie została też zwrócona powodowi. Zatem Sąd Okręgowy winien dokonać stosownego zaksięgowania tej zaliczki.